

**Journalisten Erling Borgens tal:
Tale Trident Juncture demonstrasjon 20/10 – 2018**

Som utsending for organisasjonen «Nei til atomvåpen», var jeg tilstede i FN i fjor sommer, den 7. juli, da 122 land undertegnet traktaten som forbyr produksjon, bruk, oppbevaring og transport av atomvåpen.

Samme kveld fikk okseløpet i Pamplona større dekning i NRK/Dagsrevyen enn atomvedtaket i FN, som førte til at organisasjonen ICAN fikk Nobels fredspris.

Den norske regjeringen, representert ved tidligere utenriksminister Børge Brende, karakteriserte prisvinnerne for «populister» og mente at forbudsvedtaket var «en blindvei og et slag i luften».

Under fredsprisutdelingen satt statsminister Erna Solberg og himlet med øynene – og gadd knapt å klappe da prisen ble overrakt.

NATO's generalsekretær, Jens Stoltenberg, påsto at forbudet mot atomvåpen, som han formulerte det ”undergraver de fremskrittene vi i årenes løp har gjort innenfor nedrustning og ikke-spredning.”

Hvilke fremskritt han viser til, er ukjente i en verden der det stadig finnes 15 000 atomvåpen.

Solberg og Stoltenberg og Trump og atommaktene representerer fortidens politikk og en livsfarlig politikk, der atomvåpen, militarisme, krig og opprustning truer miljøet, verdensfreden og har skapt millioner av flyktninger.

Atomvåpen er vår tids skrekkeligste terrorvåpen.

Atombombene som falt over Hiroshima og Nagasaki tok livet av 210 000 mennesker.

En kjernefysisk krig kan drepe flere mennesker i løpet av kort tid, enn alle som ble drept under hele den andre verdenskrigen.

Norge deltar i en militærøvelse sammen med mange av de landene som nekter å undertegne det FN-vedtaket som forbyr atomvåpen.

Tidligere denne uken var jeg med i en debatt i Dagsnytt der jeg diskuterte det ekle faktum at NATO og Norge under Militærøvelsen Trident Juncture, har gjort om krigsøvelser til underholdning, show og champagnefest.

Den 30. Oktober er 367 såkalte VIPer – anført av generalsekretær i NATO, Jens Stoltenberg, invitert til 90 minutter med støy og underholdning, som det er formulert.

”Det skal bli den flotteste og beste NATO-demonstrasjonen ever”, skrøt en av oberstene på et folkemøte.

Han forklarte videre: Kampen på Byneset blir kort og konsis. Det hele skal være over på 70 minutter.

Alle 29 Nato-land skal vise frem sin fly. Det vil være bølge etter bølge med flyangrep, med tretti sekunders mellomrom i femten minutter, ”

Som kjent tenkes ofte de dummeste tanker på innsiden av en offisersslue.

Som NRK-korrespondent har jeg vært i noen land som elsker å vise frem våpen, stridsvogner, tanks og generaler med mørke solbriller.

Jeg har blant annet sett det på de militæres dag i Guatemala – og da general Pinochet ønsket å vise muskler i diktaturets Chile.

Men jeg hadde knapt trodd at denne ukulturen skulle komme til Norge.

Det synes nå som om det ikke lenger finnes noen grenser for militærvesenets krigstrusler og overdrivelser.

Dette komprimerte krigsangrepet, – som VIP-ene skal stå der å se på, og som NRK skal overføre til hele verden, utføres av fly og soldater og militærmakter som har deltatt i kriger som har tatt livet av hundretusenvis av mennesker.

Mange av soldatene og deres dødelige våpensystemer har deltatt i angrepene på Afghanistan, Pakistan, Irak, Libya og Syria.

Jeg mener dette usmakelige showet er forakt for krigsofrene.

Og jeg lurer på hva norske veteraner, mange av dem med store psykiske problemer tenker.

Jeg tviler på at mange sto der med champagneboblene etter krigertoktene i Afghanistan – eller etter at norske F16 fly hadde sluppet sine 588 bomber over Libya.

Jeg mener dette er et etisk spørsmål – et spørsmål om verdier som ikke henger sammen med om man er for eller mot NATO eller om man er pasifist eller ikke.

I Dagsnytt 18-debatten skrek Høyremannen til meg, han sitter i stortingets utenrikskomite. ”Du liker ikke lyden av frihet”, sa han.

Jeg tillot meg å spørre denne representanten for de folkevalgte, om han hadde prøvd å undersøke om hangarskipet Harry S. Truman, som deltar i disse øvelsene, og som har 5000 mann og 90 fly ombord, har atomvåpen med seg.

Noe som i så fall vil være i strid med norsk base – og atompolitikk.

Han sa han ikke visste, og han var oppsiktsvekkende uinteressert i å undersøke om hangarskipet brakte med seg slike masseødeleggelsesvåpen.

Det viktigste, sa han, var at vi var med i NATO – og at NATO og USA til enhver tid kunne ha med seg de våpnene som sikret vår frihet.

Den friheten jeg ikke skal like lyden av.

Det norske samfunnet er for tiden utsatt for en massiv militaristisk propaganda. Forsvaret lager propaganda-filmer, trykker skryte-magasiner i hundretusenvís av eksemplarer – og rykker inn annonser overalt. Dette koster millioner – og det er vi som betaler det.

Samtidig har dagens regjering fjernet støtten til norske fredsorganisasjoner – som representerer det klare flertallet av norske borgere som ønsker at Norge skal undertegne vedtaket om å forby atomvåpen.

Samtidig ble det norske forsvarsbudsjettet økt fra 55 til 59 milliarder kroner. Det er en økning på 7,3 pst.

Jeg ser latterlige, parodiske og ukritiske NRK-reportasjer om amerikanske soldater på glattkjøring i Norge.

Hvor er den kritiske journalistikken med de nødvendige spørsmålene om kriger, atomvåpen og miljøødeleggelser.

I Norge har vi en egen lov om miljøinformasjon. Under henvisning til denne loven spurte jeg Forsvarsdepartementet om utslippene til norske krigsflyene som bombet Libya. Jeg fikk opplyst at de slapp ut 34000 tonn CO₂.

Hvor mye CO₂ vil krigsflyene under underholdningen på Byneset slippe ut – og hvor omfattende vil denne øvelsens miljøsvineri være?

Det finnes knapt noe mer forurensende i verden enn militærvesen, militærindustri og krig.

Ingen enkeltaktør bruker mer olje- og petroleumsprodukter enn USA. Landet har 1000 militærbaser over hele verden.

Landets militærvesen bruker så mye som 350 000 fat med olje hver eneste dag. Det er rundt 70 millioner liter i døgnet.

I denne umoralens tidsalder er de norske NATO-soldatene fotsoldater for Donald Trump. Det er faktisk en skremmende tanke.

Samtidig blir Norge stadig mer integrert i USAs og i NATOs krigsstrategi.

Det er opprettet amerikanske baser både her i Vernes og på Setermoen i Troms.

Myndighetene har prøvd å si at dette ikke er baser i strid med norsk basepolitikk, fordi soldatene roterer.

Nevn navnet på en eneste militærbase i hele verden der soldatene ikke skiftes ut og dermed roterer.

Denne bortforklaringsargumentasjonen er rett og slett komisk.

Rygge blir flybase for amerikanske krigsfly – og Vardøradaren og norske satellitter inngår i USAs atomstrategi.

Norge lagrer amerikanske våpen i seks store fjellhaller i denne delen av vårt land. Under Irak-krigen ble hallene tømt for sine dødelige laster og brukt i den krigen det norske stortinget sa nei til å delta i.

NATO har hittil i år avholdt 100 militærøvelser.

Men Trident Juncture er den største militærøvelsen NATO har avholdt siden den kalde krigen.

Vi kan ikke lenger godta at Norge og norske politikere skal sette NATOs ønsker og krigspolitikk foran våre behov for fred og nedrustning.

Vi er redde, ikke for russerne, men for den hensiktsløse, eskalerende opprustningen og faren for en atomkrig.

Fredsbevegelsen tror ikke militæret, selv med alt sitt krigsmaskineri, sine militærbaser og sin etterretning vil kunne ivareta sikkerheten for oss som bor her.

Tenk om vi kunne fått til en like gigantisk fredsøvelse?

Det må da være langt tryggere å eksperimentere med fred enn med krig.

En øvelse som Trident Juncture er derfor et misbruk av penger og ressurser og den fører bare til å hisse opp til krig.

En krig som ikke kan vinnes, fordi alle taper en krig.

Norge står i fare for å bli en slagmark.

Verden trenger ikke krigsfundamentalistiske regjeringsledere som sammen med sine haltende trommeslagere oppfordrer til krig og hat.

Verden trenger folkerett, menneskerettigheter og humanistiske fanebærere.

På veggen på kontoret mitt henger det en plakat inspirert av den danske fredsaktivisten og poeten Carl Scharnberg.

Der står det: "Er du usikker på hva du skal gjøre, legg så merke til hva bankene, skipsrederne, jordeierne og krigsherrene råder deg til.

Ta deretter det stikk motsatte standpunktet."

Takk for oppmerksomheten.